

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Riigi Tugiteenuste Keskuse kui rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide audit

Audit nr JKS-43/2021

Lõpparuanne

29.09.2021

RAHANDUSMINISTEERIUM

Auditi lõpparuanne edastatakse:

Hr Martin Karro, Riigi Tugiteenuste Keskus, peadirektori asetäitja, korraldusasutuse juht

Pr Tiina Sams, Riigi Tugiteenuste Keskus, toetuste rakendamise osakonna juhataja

Hr Urmo Merila, Riigi Tugiteenuste Keskus, toetuste arendamise osakonna juhataja

Pr Karin Viikmaa, Riigi Tugiteenuste Keskus, toetuste maksete osakonna juhataja, sertifitseerimisasutuse juht

LÜHIÜLEVADE

Auditi eesmärk oli hinnata Riigi Tugiteenuste Keskuse (edaspidi RTK) kui rakendusüksuse (edaspidi RÜ) struktuuritoetuse rakendamisega seotud juhtimis- ja kontrollisüsteemide (edaspidi JKS) tõhusust struktuuritoetuse rakendamisperioodil 2014-2020.

Hinnangu andmisel JKS-ile tuginesid Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna (edaspidi FKO) audiitorid toimingute käigus kogutud tõendusmaterjalidele ja auditi tulemusena tehtud tähelepanekutele.

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemusena jõudsid audiitorid järeldusele, et RTK kui RÜ **JKS toimib hästi (I kategooria¹)**. Põhinõuetele antud hinnangud on toodud aruande B-osas ning hinnangute koondtabel aruande [lisas 1](#).

Auditi käigus tehti kolm väheolulist tähelepanekut ja kolm täiendavat märkust, mis on toodud aruande B-osas.

Audit on läbi viidud kooskõlas / vastavuses rahvusvaheliste siseauditeerimise kutsetegevuse standarditega.

Auditi lõpparuanne avalikustatakse Rahandusministeeriumi koduleheküljel.

Auditi töörühm tänab RTK töötajaid meeldiva koostöö ja osutatud abi eest auditi läbiviimisel.

Kinnitame lõpparuande 18 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Alber

Finantskontrolli osakonna

I auditi talituse juhataja

Auditi juht:

(allkirjastatud digitaalselt)

Veronika Soom

Finantskontrolli osakonna

II auditi talituse juhtivaudiitor

¹ I kategooria – JKS toimib hästi;

II kategooria – JKS toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud;

III kategooria – JKS toimib osaliselt, mistõttu on olulised parandused vajalikud;

IV kategooria – JKS olulises osas ei toimi.

SISUKORD

LÜHIÜLEVADE	2
SISUKORD	3
A - OSA	4
1. KOKKUVÕTE AUDITI LÄBIVIIMISEST	4
2. VALIMI MOODUSTAMISE METOODIKA	5
3. TAUSTINFO	6
4. JÄRELTOIMINGUD	7
B-OSA	8
TÄHELEPANEKUD	8
VÄHEOLULINE TÄHELEPANEK NR 4.1 – KOHAPEALSE KONTROLLI VALIMI MOODUSTAMISE METOODIKA VÄLISTAB MADALA RISKIGA PROJEKTIDE SATTUMISE KOHAPEALSE KONTROLLI VALIMISSE	8
VÄHEOLULINE TÄHELEPANEK NR 4.2 – SFOS SISALDAB INFOT MAKSETAOTLUSTE KONTROLLIDE LÄBIVIIMISE KOHTA, MIDA TEGELIKULT EI TEOSTATUD	9
VÄHEOLULINE TÄHELEPANEK NR 4.3 – RAAMLEPINGU TÄITMISE KÄIGUS TUVASTATUD RIKKUMISE JUHTUM ON SFOS-IS REGISTREERIMATA	11
TÄIENDAVID MÄRKUSED JA SOOVITUSED	12
MÄRKUS NR 1 –KONTROLLIDE LÄBIVIIMISEST PUUDUB TERVIKLIK KONTROLLJÄLG. SFOS-I ANDMEKVALITEEDIS ESINEB PUUDUSEID.	12
MÄRKUS NR 2 – MAKSETE PROGNOOSID ON ESITAMATA	15
MÄRKUS NR 3 – RTK TÖÖKORRAS, KAMIN JUHENDIS JA TOETUSE ANDMISE TINGIMUSTES ESINEVAD EBATÄPSUSED.	16
LISA 1 – KOONDHINNANG AUDITEERITAVA ASUTUSE JKS-ILE	18

A - OSA

1. Kokkuvõte auditi läbiviimisest

Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 11 lõige 3 ja FKO 2021. aasta tööplaani kohaselt viis FKO läbi JKS auditi RTK-s kui RÜ-s.

Audit toimus ajavahemikul 31.03.2021 kuni 29.09.2021. a. Auditi töörühma kuulusid FKO II auditi talituse juhtivaudiitor Veronika Soom (auditi juht) ja I auditi talituse audiitorid Merle Oagu ja Henry Kibin. Auditi eest vastutav isik oli kuni 02.07.2021. a FKO II auditi talituse juhataja Kadi Peets. Alates 05.07.2021. a oli auditi eest vastutav isik FKO I auditi talituse juhataja Anu Alber.

Auditi tulemusena annab FKO hinnangu RTK kui RÜ JKS-i tõhususele struktuuritoetuse rakendamisel perioodil 2014-2020. Hinnangu andmiseks analüüsiti ning testiti **RTK kui RÜ JKS-i vastavust järgmistele põhinõuetele²**:

- Põhinõue 1: Ülesannete piisav lahusus ning piisavad süsteemid aruandluseks ja seireks juhtudel, kui vastutav asutus usaldab ülesannete täitmise teisele asutusele (hindamiskriteeriumid 1.1, 1.2, 1.3, 1.4);
- Põhinõue 4: Piisavad juhtimise kontrollitoimingud (hindamiskriteeriumid 4.1, 4.2, 4.3 (piiratud ulatuses³), 4.4);
- Põhinõue 5: Kasutusel on tõhus süsteem tagamaks, et kõiki kulude ja audititega seotud dokumente säilitatakse, et kindlustada piisav kontrolljälg (hindamiskriteeriumid 5.1, 5.2, 5.3).

Eeltoodud põhinõudeid hinnati lähtuvalt auditi ulatusest, milleks oli:

- RTK toetuste rakendamise valdkonna süsteemi ülesehitus, protseduurireeglite aja- ja asjakohasus ning ressursside piisavus tulenevalt 1.04.2020. a ellu viidud struktuurimuudatusest;
- maksetaotluste menetlemise ja kohapealsete kontrollide vastavus 1.04.2020. a ühtlustatud menetlusreeglitele;
- projektide rakendamisega seotud dokumentide säilitamise ning kontrollijälje tagamine ja ligipääsu tagamine liitunud asutustes loodud asjakohastele dokumentidele.

Auditi ulatuses olid RTK kui RÜ kontrollid ajavahemikul 1.04.2020. – 31.03.2021. a. RTK töökorra muudatused⁴ (versioonid 4 ja 5⁵) seoses Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti toetuste valdkonna liitumisega RTK-ga 01.04.2021. a ja Riigi Infosüsteemi Ameti toetuste valdkonna liitumisega RTK-ga 1.06.2021. a jäid käesoleva auditi ulatusest välja ning muudatusi ei hinnatud.

Piirangud:

STS § 11 lõike 3 alusel on auditeeriva asutuse ülesannete täitmiseks auditeerival asutusel õigus auditeerida korraldusasutust, sertifitseerimisasutust, rakendusasutust, rakendusüksust ja toetuse saajat. Auditeeritav peab võimaldama auditi tegemist ning osutama selleks igakülgset abi. Eelnevast tulenevalt järeldavad audiitorid, et kõik

² EK määrusele 480/2014 ning EK poolt välja töötatud juhendmaterjalile „Guidance for the Commission And Member States on a common methodology for the assessment of management and control systems in the Member States“ (EGESIF_14-0010 18/12/2014).

³ Auditi käigus antakse hinnang maksetaotluste menetlemisele ja kohapealsete kontrollide läbiviimisele.

⁴ Riigi Tugiteenuste Keskuse toetuste valdkonna töökord programmiperioodiks 2014-2020/2021. Varasemad sama töökorra versioonid olid pealkirjaga „Struktuurivahendite korraldusasutuse ning riikliku kontaktasutuse ning Norra ja Euroopa majanduspiirkonna sertifitseeriva asutuse töökord programmiperioodiks 2014-2020/2021“.

⁵ Jõustunud vastavalt 15.04.2021 ja 25.05.2021.

auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad RTK JKS-i korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad auditi eesmärgis toodud hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitte esitatud / mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitorite järeldused võinud olla teistsugused.

Auditi läbiviimisel tugineti muuhulgas järgmistele dokumentidele:

- RTK töökord (versioonid 3 ja 4⁶);
- Korraldusametuse miinimumnõuded taotluste menetlemise, toetuse väljamaksmise ja elluviimise kontrollimisele (jõustunud 10.11.2020, edaspidi KAMIN juhend);
- Miinimumnõuded rakendusüksusele ja -asutusele tööprotseduuride kirjelduse koostamiseks (jõustunud 10.11.2020, edaspidi TPK);
- Toetuse andmisel toimunud rikkumistest teavitamise juhend (jõustunud 20.10.2020, edaspidi rikkumiste juhend);
- Riigi Tugiteenuste Keskus, ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 korraldusametuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldus (seisuga 1.04.2020, edaspidi JKK).

Auditi eesmärgi saavutamiseks viisid audiitorid läbi järgmisi auditi toiminguid:

- RTK protseduurireeglite piisavuse ja tõhususe hindamine RÜ ülesannete täitmiseks ning protseduurireeglite järgimise testimine maksetaotluste menetlemise ja kohapealsete kontrollide läbiviimisel;
- kirjalike ja suuliste intervjuude läbiviimine RTK töötajatega eesmärgiga täpsustada RTK tööprotseduure ja -protsesse ning töötajate ülesandeid;
- RTK kui RÜ ülesannete täitmiseks vajalike ametikohtade ning asjakohaste ametijuhendite olemasolu hindamine;
- struktuuritoetuse rakendamisega seonduva informatsiooni säilitamise süsteemi olemasolu hindamine;
- täiendavate tõendusmaterjalide hindamine põhinõuetele vastavuse hindamiseks.

Auditi läbiviimisel lähtuti FKO väljatöötatud „Perioodi 2014-2020 JKS auditi käsiraamatus“ sätestatud metoodikast.

2. Valimi moodustamise metoodika

Auditi käigus koostati testimiseks valimid, mille eesmärgiks oli anda hinnang RTK kui RÜ ülesannete täimisega seotud JKS-i tõhususele maksetaotluste menetlemise ja kohapealsete kontrollide läbiviimisel struktuuritoetuse rakendamisperioodil 2014-2020.

Maksetaotluste kontrolli testimise üldkogumi moodustavad SFCS⁷-i aruandest SF87 (Maksetaotluste 2-tasandilise kontrolli aruanne) saadud andmed perioodil 1.04.2020⁸ kuni 31.03.2021⁹ sisestatud maksetaotluste kohta. Esialgse üldkogumis sisaldub 3451 rida, mis on Excel Pivot Table funktsiooniga liigendatud rühmadesse vastavalt RÜ teostatud maksetaotluste kontrolli ulatusele. Üldkogumist on eemaldatud maksetaotluste kontrollid, mis ei ole läbi viidud RTK poolt (130 ühikut) ning maksetaotlused kuni 5% kontrolliulatusega (2630 ühikut). Maksetaotluste kontrolli valim koostati järgmistest üldkogumi gruppidest:

⁶ Jõustunud vastavalt 1.04.2020 ja 13.11.2020.

⁷ Struktuuritoetuse registri analüüsi ja aruandlussüsteem ehk kesksüsteem.

⁸ 1.04.2020 liideti RTK-ga rakendusüksused SA Archimedes ja SA Innove.

⁹ SFCS aruande genereerimise kuupäev.

- II taseme maksetaotluste kontrolli ulatus 0-75%, üldkogumis on **31 ühikut**;
- II taseme maksetaotluste kontrolli ulatus 75-100%, üldkogumis on **304 ühikut**;
- Otsemaksed, üldkogumis on **389 ühikut**.

Valim moodustati lähtuvalt auditi ulatuses oleva üldkogumi suurusest, testimise eesmärgist ja lähtuvalt audiitorite kutsealasest otsustusvõimest. Valimi koostamisel lähtuti alljärgnevatest põhimõtetest:

- valimi ühikuks on RTK maksetaotluste 2-tasandiline kontroll;
- projekti seisund – rahastatud või lõpetatud;
- periood (makse kuupäev) 1.04.2020 kuni 31.03.2021;
- maksetaotluse kontroll on läbi viidud RTK poolt.

Valimi moodustamiseks jagati üldkogum kihtidesse ning valiti juhuvalimiga välja testitavad maksetaotluste kontrollid:

- II taseme maksetaotluste kontrolli ulatus 0-75%, **valimis 5 maksetaotlust (15%)**;
- II taseme maksetaotluste kontrolli ulatus 75-100%, **valimis 15 maksetaotlust (5%)**;
- Otsemaksed, **valimis 15 maksetaotlust (3,85%)**.

Lähtudes valimi moodustamise meetodikast tuli testitavate maksetaotluste **valimi suuruseks 35 ühikut**. Valimile lisandub 4 üldkogumis sisaldunud I tasandi üle 100% kontrollitud maksetaotlust, mis kaasati maksetaotluste kontrolli täies mahus. **Kokku on maksetaotluste kontrolli ulatus 39 maksetaotlust.**

Kohapealsete kontrollide testimise üldkogumi moodustavad struktuuritoetuse rakendamisperioodil 2014-2020 RTK poolt perioodil 1.04.2020¹⁰ kuni 5.04.2021¹¹ läbiviidud kohapealsed kontrollid. Andmed on saadud SFCS-i aruandest SF54 (Paikvaatlused), üldkogumis sisaldub nimetatud perioodil 73 unikaalset paikvaatlust. Üldkogumist on eemaldatud kaks riigieelarve projektide paikvaatlust ning 22 kontrolli, mis ei ole läbi viidud RTK poolt. Lõplikus üldkogumis sisaldub **49 RTK poolt projekti vältel läbiviidud kohapealset kontrolli**. Valimi koostamisel lähtuti alljärgnevatest põhimõtetest:

- valimi ühikuks on RTK läbiviidud paikvaatlus;
- projekti seisund – rahastatud või lõpetatud;
- periood: paikvaatluse sisestamise alguskuupäev 1.04.2020, paikvaatluse sisestamise lõppkuupäev 5.04.2021.

Paikvaatluste juhuvalimi suuruseks kujunes 7 ühikut, mis moodustab üldkogumis olnud ühikutest 15%.

3. Taustinfo

Eesti riik peab tagama struktuuritoetuse nõuetekohase rakendamise ja sihipärase kasutamise, rakendades tõhusaid juhtimis- ja kontrollisüsteeme. Auditeerival asutusel on kohustus auditeerida toetuse andmise ja kasutamisega seotud subjektide JKS-ide tõhusust¹².

Korraldusasutuseks on rakendusperioodi STS § 6 lõike 1 ning § 9 lõike 1 kohaselt Rahandusministeerium või valdkonna eest vastutava ministri määratud Rahandusministeeriumi valitsusasutus. Vastavalt rahandusministri 16.08.2018. a käskkirjale nr 1.1-4/146 ja RTK põhimääruse §-le 6 täidab RTK mh struktuurivahendite

¹⁰ 1.04.2020 liideti RTK-ga rakendusüksused SA Archimedes ja SA Innove.

¹¹ SFCS aruande genereerimise kuupäev.

¹² Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2014. a määruse nr 127 "Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse andmise ja kasutamise auditeerimine" § 3.

korraldusasutuse ja sertifitseerimisasutuse rolli. **Struktuurivahendite kontekstis täidab RTK ühissätete määruse¹³ (edaspidi ÜSM) artiklis 125 ning abifondi määruse¹⁴ artiklis 32 toodud KA ülesandeid, sealhulgas RÜ ülesandeid meetmetes, kus RTK on vastavalt Vabariigi Valitsuse korraldusega kinnitatud meetmete nimekirjale RÜ ning välja arvatud seire ja hindamisega seotud ülesanded.**

RTK JKS-iga seotud ülesannete täitmise eest vastutab KA juhina RTK peadirektori asetäitja. JKS-iga seotud ülesandeid täidavad neli osakonda tema haldusalas – toetuste arendamise osakond (edaspidi TAO) KA ülesannetes, **toetuste rakendamise osakond (edaspidi TRO) RÜ ülesannetes**, toetuste maksete osakond (edaspidi TMO) sertifitseerimisasutuse ülesannetes ja kommunikatsiooniosakond toetuse andmise avalikustamisega seotud ülesannetes.

Alates 1.04.2020. a on Sihtasutuse Innove ja Sihtasutuse Archimedes RÜ-de funktsioonid üle toodud RTK-sse. Rakendussüsteemi uus struktuur RTK-s ja ülesanded on kirjeldatud JKK-s (seisuga 1.04.2020). Nimetatud RÜ-de toetuste valdkondade ületoomine on aluseks käesoleva JKS auditi läbiviimisele andmaks Euroopa Komisjonile hinnang RÜ ülesannete täitmisele perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 8 lõikes 2 nimetatud ülesannete ulatuses.

4. Järeltoimingud

Auditeeritaval tuleb arvestada auditi aruande B-osas esitatud tähelepanekute ja soovitustega. Soovituste rakendamise osas annab korraldusasutus tagasisidet SFOS-i vahendusel. Lõpliku hinnangu soovitude elluviimisele annab auditeeriv asutus. Vajadusel viiakse läbi järelaudit.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 223/2014, mis käsitleb Euroopa abifondi enim puudustkannatavate isikute jaoks.

B-OSA

TÄHELEPANEKUD

Põhinõue 1 – Ülesannete piisav lahusus ning piisavad süsteemid aruandluseks ja seireks juhtudel, kui vastutav asutus usaldab ülesannete täitmise teisele asutusele

RTK on taganud aja- ja asjakohased protseduureeglid ja kontroll-lehed seoses peamiste RÜ funktsioonide täitmisega ning 1.04.2020. a Sihtasutuse Innove ja Sihtasutuse Archimedes RÜ funktsioonide ületoomisega RTK-sse. RTK on taganud ülesannete täitmiseks vajalikud ressursid ning töötajad on teadlikud oma tööülesannetest ja muudetud tööprotseduuridest. RTK RÜ funktsioone täitvatel töötajatel on olemas aja- ning asjakohased ametijuhendid ning nad on pädevad ametijuhendites kehtestatud ülesandeid täitma.

Audiitorite hinnangul on RTK-s kui RÜ-s selge ülesannete ja vastutuse jaotus olulises osas tagatud (**I kategooria – JKS toimib**). Tähelepanekuid ei ole.

Põhinõue 4 – Piisavad juhtimise kontrollitoimingud

RTK on välja töötanud olulises osas piisavad protseduureeglid ja kontroll-lehed maksetaotluste menetlemise ja kohapealsete kontrollide läbiviimiseks ning neid järgitakse projektide administratiivsete, finantsiliste, tehniliste ja füüsiliste aspektide hindamiseks. Juhised on vastavuses korraldusasutuse kehtestatud reeglitega. RTK on olulises osas säilitanud tõendusmaterjali maksetaotluste kontrollist ja kohapealsete kontrollide läbiviimisest, sh läbiviidud toimingutest ja kontrolli tulemusena tehtud märkustest ja nende kõrvaldamisest. Läbiviidud kontrollitoimingutest (maksetaotluste kontroll / kohapealne kontroll) säilitatud tõendusmaterjal on piisav hinnangu andmiseks läbiviidud toimingute kvaliteedile.

Auditi käigus tehti kolm väheolulist tähelepanekut. Puuduseid esineb kohapealse kontrolli valimi moodustamise meetodika ning maksetaotluste ja rikkumiste juhtumite SFOS-i sisestamise osas. Audiitorite hinnangul on tegemist väheoluliste puudustega, mis ei mõjuta oluliselt RÜ ülesannete täitmist.

RTK kui RÜ kontrollitoimingud maksetaotluste menetlemiseks ja kohapealsete kontrollide läbiviimiseks on piisavad (**I kategooria – JKS toimib**).

Väheoluline tähelepanek nr 4.1 – Kohapealse kontrolli valimi moodustamise meetodika välistab madala riskiga projektide sattumise kohapealse kontrolli valimisse

ÜSM-i artikkel 125 lõike 5 järgi peab kohapealsete kontrollide sagedus ja ulatus olema proportsionaalne tegevustele eraldatava avaliku sektori toetuse summaga ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi tervikuna ohustava riski tasemega, mille auditeerimisasutus kontrollide ning auditite käigus kindlaks on teinud. ÜSM artikkel 125 lõikes 6 sätestatu järgi võib kohapealset kontrolli viia läbi valimi alusel.

RTK töökorra lisa 10 „Kohapealse kontrolli valimi moodustamise meetodika“ järgi on valimi koostamise meetodika riskipõhine ja rakendatakse TAT-i¹⁵ voorude (sh avatud ja jooksev voor) projektidele. Kohapealsete kontrollide katvus peab moodustama kõrge riskiga TAT-i vooru projektide eelarvete summast vähemalt 25% ja 25% populatsioonis olevatest projektidest ning keskmise riskiga TAT-i vooru projektide eelarvete summast vähemalt 10% ja 10% populatsioonis olevatest projektidest. Populatsiooni moodustab konkreetse vooru rahastatud projektide nimekiri. Projektid kategoriseeritakse vastavalt riskihindamise tulemustele kolme astmesse: kõrge, keskmise ja madala riskiga projektid¹⁶, seejuures madala riskiga projektide osas teostatakse kohapealne tegevuste kontroll ainult juhul, kui kõrge ja keskmise riskiga projektid ei täida eelnevalt riskihindamisega pandud tingimusi (osakaalusid).

Audiitorite hinnangul võivad madala riskiga projektide järjepideval mittekaasamisel kohapealse kontrolli valimisse jääda olulised vead avastamata.

Risk:

Madala riskiga projektide kohapealsesse kontrolli kaasamata jätmise tõttu ei ole tagatud ÜSM-is sätestatud kohustus tagada kontrollide sageduse ja ulatuse proportsionaalsus tegevustele eraldatava avaliku sektori toetuse summaga.

Soovitus:

Soovitame vaadata üle kohapealse kontrolli valimi moodustamise meetodika ning tagada ka madalaks hinnatud riskidega TAT-i voorude (sh avatud ja jooksev voor) projektidel pisteline võimalus juhuvalimisse sattuda.

Auditeeritava kommentaar:

Täiendame kohapealse kontrolli valimi moodustamise meetodikat nii, et madalaks hinnatud TAT-i voorust valitakse kohapealsesse kontrolli juhuvalimi alusel üks projekt igast voorust (seejuures arvestatakse asjaolu, et populatsiooni võetakse projektid, mille kestus oleks vähemalt 4 kuud alates valimi moodustamisest). Nii on tagatud, et ka madalaks hinnatud TAT-i tegevuste osas on kohapealne kontroll tagatud.

Soovituse rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg:

Toetuste arendamise osakonna järelevalve riskiekspert Anne-Ly Aalde, 31.12.2021.

Väheoluline tähelepanek nr 4.2 – SFOS sisaldab infot maksetaotluste kontrollide läbiviimise kohta, mida tegelikult ei teostatud

RTK töökorra p 3.2.1 järgi määratakse maksetaotluse kontrolli ulatus vastavalt riskide hindamisele. Üldjuhul **kontrollitakse maksetaotlusi ühetasandiliselt** projekti koordinaatori poolt nii, et kumulatiivselt on alati kontrollitud

¹⁵ Toetuse andmise tingimused.

¹⁶ **Kõrge riskiga projektid** – kohapealne tegevuste kontroll teostatakse kõigile selle riskiastmega projektidele. Juhul, kui kõrge riskiastmega projektid moodustavad rohkem kui 25% populatsioonis olevatest projektidest ja nende projektide toetuse summa on suurem kui 25% populatsioonis olevate projektide toetusest, tuleb rakendada juhuvalimit jälgides, et protsentuaalsed osakaalud on täidetud. **Keskmise riskiga projektid** – kohapealne tegevuste kontroll teostatakse juhuvalimi alusel, kui kõrge riskiga projektid ei täida eelnevalt riskihindamisega pandud tingimusi (osakaalusid). Juhuvalimit rakendatakse kuni tingimused on täidetud. **Madala riskiga projektid** – kohapealne tegevuste kontroll teostatakse ainult juhul, kui kõrge ja keskmise riskiga projektid ei täida eelnevalt riskihindamisega pandud tingimusi (osakaalusid).

25% projekti abikõlblikest kuludest. Maksetaotluse suurem või väiksem ning kahetasandiline kontrolliulatus või muud erandid otsustatakse meetme riskihindamise tulemusel.

SFCS-i aruandest SF-87 nähtub, et auditi valimisse¹⁷ sattunud maksetaotluste¹⁸ osas on RÜ viinud läbi nii I kui II tasandi maksetaotluste kontrollid 100% ulatuses, seejuures II tasandi kontroll-lehte SFOS-i lisatud ei ole. Riskide hindamise tulemusena ei ole II taseme maksetaotluste kontrollide läbiviimine eelnimetatud projektide osas vajalik.

Auditeeritav on selgitanud, et **II taseme kontrollid on sisestatud süsteemi ekslikult ning tegelikult II taseme kontrollid ei teostatud**. Audiitorite hinnangul on SFOS-is II tasandi maksetaotluste kontrollide eksliku sisestamise tulemusena läbiviidud kontrollide statistika moonutatud ning RÜ kontrollitegevuse tulemustest on jäänud süsteemi ekslikud ja paisutatud tulemused 11-I juhul auditeeritud 39-st maksetaotlusest.

Samuti sisaldus testitavate maksetaotluste¹⁹ hulgas neli projekti, mille I taseme maksetaotluste **kontrollid olid teostatud suuremas summas kui 100%**. Auditi käigus selgus, et üle 100% kontroll tuleneb SFOS-is maksetaotluse juurde sisestatud tagasinõude summast, mille tulemusena SFOS-is olev maksetaotluse kontrollitav summa ei ole õige. Audiitorite hinnangul ei ole taoline maksetaotluste kontrollide sisestamine SFOS-i korrektne, kuna kontrollide maht ei vasta tegelikkusele ning läbiviidud kontrollide statistika on seeläbi moonutatud.

Risk:

Maksetaotluste kontrollide ebakorrekse sisestamise tulemusena sisalduvad SFOS-is andmed, mis ei vasta tegelikkusele.

Soovitus:

Soovitame edaspidi tagada SFOS-is kontrollide kooskõla tegelikkusega. Soovitame viia läbi RÜ koordinaatorite koolitamine, et oleks tagatud korrektne andmete sisestamine SFOS-i.

Auditeeritava kommentaar:

Koordinaatorid on ekslikult sisestanud SFOS-is maksetaotluse II tasandi kontrolli reale info kontrollimise kohta, kuigi realselt II tasandi kontrolli maksetaotlusele ei teostatud. Tulenevalt SFOS uue maksete mooduli kasutuselevõtmisest viiakse kõikidele SFOS kasutajatele läbi koolitused, kus selgitatakse töötamise põhimõtteid, kontroll-lehtede kasutamist ja informatsiooni sisestamist SFOS-i. Tähtaeg 30.10.2021. Osa SFOS uue maksete mooduli koolitusi koordinaatoritele on teostatud ja edaspidi teostatakse vastavalt vajadusele jooksvalt.

Kui projektile tehakse tagasinõue, siis vähendatakse tagasinõudega SFOS-is proportsionaalselt kõiki maksetaotluste vastavaid kuluridu, kus rikkumine esines ja mille osas toetus tagasi nõuti. See võib viia olukorrani, kus maksetaotlustes eraldi võetuna on kontrolli protsent suurem kui 100%.

Soovituse rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg:

Toetuste rakendamise osakonna juhataja Tiina Sams. 30.10.2021.

¹⁷ Perioodil 1.04.2020 kuni 31.03.2021 sisestatud maksetaotlused

¹⁸ MT nr 69761 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-2043), MT nr 66341 (projekt nr 2014-2020.5.01.19-1183), MT nr 66916 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-1836), MT nr 69184 (projekt nr 2014-2020.12.01.19-0123), MT nr 65140 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-1526), MT nr 62175 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-1422), MT nr 63799 (projekt nr 2014-2020.5.01.19-1240), MT nr 61812 (projekt nr 2014-2020.9.01.18-0057), MT nr 63687 (projekt nr 2014-2020.5.01.19-1134), MT nr 62371 (projekt nr 2014-2020.5.01.19-1372) ja MT nr 65869 (projekt nr 2014-2020.12.01.19-0113).

¹⁹ MT nr 63000 (projekt nr 2014-2020.1.04.18-0111), MT nr 65565 (projekt nr 2014-2020.1.05.15-0003), MT nr 62200 (projekt nr 2014-2020.4.01.16-0035), MT nr 63375 (projekt nr 2014-2020.5.04.17-0218).

Väheoluline tähelepanek nr 4.3 – Raamlepingu täitmise käigus tuvastatud rikkumise juhtum on SFOS-is registreerimata

Rikkumiste juhise järgi esitatakse rikkumise aruanne juhul, kui kohustuste eiramine on esmakordselt administratsiooni poolt fikseeritud kirjalikult taasesitatavas vormis ning on selgunud nõue või kohustus, mida toetuse saaja ei ole jälginud (nt on läbi viidud audit, paikvaatlus, maksetaotluse- või hankekontroll ning on antud esmane hinnang rikkumisele, **st on tuvastatud puudus, millega võib kaasneda finantskorrektsioon**).

Maksetaotluste kontrolli valimis sisaldus maksetaotlus nr 67331²⁰, mis sisaldab riigihanke nr 222393 ühe pakkujaga raamlepingu alusel esitatud VM Disain OÜ 24.07.2020. a arvet nr 2110 abikõlbliku kuluga 17 877,60 eurot (KM-ga). Arvel märgitud kahe toote osas oli tegemist toodetega, mille hinnad sisaldasid riigihanke nr 222393 läbiviimisel esitatud pakkumises ning hanke tingimusi arvestades pidid nende toodete hinnad olema pakkumuses tooduga samad või soodsamad. **Arvel nr 2110 märgitud ühikuhinnad on pakkumuses nimetatud hindadest kõrgemad²¹**, mille tulemusena oli mitteabikõlblik kulu kokku 4032 eurot. Abikõlblikuks loeti kulu riigihanke nr 222393 pakkumuse toodud maksumuses. Raamlepingus toodud tingimuste mittetäitmise osas ei ole RÜ rikkumise aruannet SFOS-i lisanud.

Auditeeritav on selgitanud, et kui on võimalik mitteabikõlblik kulu maksetaotluses kinni pidada ja toetuse saaja sellega nõustub, siis rikkumise aruannet ei esitata, sest kulu on võimalik projektist eemaldada ilma finantskorrektsiooni otsust tegemata. Tegemist on kulude ennetamisega, millega rikkumise menetlust ei kaasne. Sellist lähenemist on võimalik kasutada juhul, kui mitteabikõlblik osa on selgelt tuvastatav, toetuse saaja on nõus kulu eemaldamisega projektist ja tegemist pole olukorraga, kus peaks kasutama protsendi määra.

Audiitorite hinnangul ei saa antud juhtumit käsitleda kui kulude ennetamist, kuna esineb selge viide raamlepingu rikkumisele. Kuivõrd toetuse saaja võib esitada ka järgnevate maksetaotluste koosseisus paisutatud ühikuhindadega arveid, siis **eksisteerib reaalne oht korduvale rikkumisele ning nimetatud juhul tuleb süsteemi lisada rikkumise aruanne**, et ka järgnevate kontrollide läbiviimisel oleks tagatud mitteabikõlblike kulude kõrvaldamine maksetaotlusest.

Risk:

Rikkumise aruande esitamata jätmisel eksisteerib risk, et maksetaotluste kontrolli käigus ei tuvastata mitteabikõlblike kulusid, kuna toetuse saaja võib esitada ka järgnevate maksetaotluste koosseisus paisutatud ühikuhindadega arveid.

Soovitus:

Soovitame edaspidi rikkumiste puhul, millel võib olla korduv iseloom, kuid finantskorrektsiooni otsuse tegemine ei ole põhjendatud, esitada SFOS-i rikkumise aruanne.

Soovitame täiendada rikkumiste juhust, et raamlepingu rikkumise korral oleks tagatud rikkumise aruande esitamine SFOS-i. Samuti soovitame juhises selgitada kulude ennetamise mõistet, et kõikidel kontrolli teostajatel oleks selge arusaam, millised juhtumid kuuluvad kulude ennetamise kategooriasse.

²⁰ Projekt nr 2014-2020.4.01.16-0025.

²¹ Pakkumuse lisa 2 kaubaartiklite hinnatabel: sõrmkindad puutetundlikule telefonile tükihind KM-ta 1,29 eurot ja kandekott tükihind ilma KM-ta 2,10 eurot. Arvel nr 2110: Nutikindad 3 000 tk tükihind KM-ta 1,31 eurot ja riidest kotid 3 000 tk tükihind KM-ta 3,20 eurot.

Auditeeritava kommentaar:

Nõustume auditi tähelepanekuga ning edaspidi esitame SFOS-i rikkumise aruande raamlepingu minikonkurssi korral ka juhul, kui mitteabikõlblikud kulud ennetatakse, kuid rikkumisel võib olla korduv iseloom. Lisaks täiendame toetuse andmisel toimunud rikkumistest teavitamise juhendit, selgitades täpsemalt kulude ennetamise mõistet ja millistel juhtudel on vajalik rikkumise aruande esitamine SFOS-i.

Soovituse rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg:

Toetuste arendamise osakonna riskijuhtimise ja järelevalve talituse juhataja Mairi Uusen, 31.12.2021.

Põhinõue 5 – Kasutusel on tõhus süsteem tagamaks, et kõiki kulude ja audititega seotud dokumente säilitatakse, et kindlustada piisav kontrolljälg.

RTK-s on välja töötatud protseduurid kontrollijälje olemasoluks vajalike dokumentide säilitamiseks ning järgitud on põhimõtteid, et dokumendid on olulises osas kergesti leitavad ning säilitatud viisil, mis tagab nende olemasolu säilitamisele seatud tähtajani. Auditi ulatuses olevad dokumendid olid olulises osas olemas ning need olid piisavad hinnangu andmiseks läbiviidud toimingu kvaliteedile. Auditi käigus tehti kolm täiendavat märkust. Puuduseid esineb kontrollijälje tagamisel kontrollide läbiviimisest, maksete prognooside lisamise osas SFOS-i ning seoses ebatäpsustega juhendites ja toetuse andmise tingimustes. Audiitorite hinnangul on tegemist väheoluliste puudustega, mis ei mõjuta RÜ ülesannete täitmist. (**I kategooria – JKS toimib**). Tähelepanekuid ei ole.

TÄIENDAVALD MÄRKUSED JA SOOVITUSED

Märkus nr 1 –Kontrollide läbiviimisest puudub terviklik kontrolljälg. SFOS-i andmekvaliteedis esineb puuduseid.

Auditi toimingute käigus kohapealsete kontrollide auditeerimisel tuvastasid audiitorid järgmised puudused:

- kohapealsete kontrollide läbiviimisest²² ning kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide kontrollist ei ole tagatud terviklikku kontrollijälge;
- kohapealse kontrolli protokollis ning SFOS-is toodud vastused on vastuolus (projektid nr 2014-2020.5.04.18-0300²³, 2014-2020.9.02.18-0021²⁴);
- SFOS-ist puudusid kolmel juhul seitsmest kohapealse kontrolli läbiviimisel tehtud fotod²⁵ ning ühel juhul²⁶ olid fotod lisatud SFOS-is projekti lisade juurde, mis ei taga nende hõlpsat leidmist;

²² projektid nr 2014-2020.2.04.16-0044, 2014-2020.5.04.18-0334.

²³ Tegevuste teostamine on sisuliselt kooskõlas taotluse ning taotluse rahuldamise otsusega/programmi või esitatud projektidokumentatsiooniga – tulemus „Ei“; protokollis on küsimuse nr 4.1.1 alapunkt a vastuseks „üldjoontes jah“. Paikvaatluse käigus kontrollitud kulud on abikõlblikud - tulemus „Ei kohaldu“; protokollis on küsimuse nr 4.5 all kontrollitud kuludokumente ja vastuseks „jah“.

²⁴ Täidetud on struktuuritoetuse avalikustamise ning sellest teavitamise nõudeid – tulemus „Ei“; protokollis on vastuseks „jah“. Auditi käigus on viga parandatud.

²⁵ Projektid nr 2014-2020.1.04.18-0104, 2014-2020.4.01.16-0032, 2014-2020.5.04.18-0300.

²⁶ Projekt nr 2014-2020.5.04.18-0334.

- SFOS-ist puudub tähelepanek ja selle järeltegevuste aktsepteerimine (projekt nr 2014-2020.5.04.18-0334²⁷);
- kohapealsete kontrollide dokumenteerimiseks on kasutatud õiget protokollivormi, kuid protokollist on kustutatud olulisi lauseid/küsimusi²⁸;
- süsteemis ei eristata erakorralisi ja plaanitud kohapealseid kontrole. Kontrollide eristamine on oluline statistilises vaates (mh auditile) ning võimaldab edaspidi riskide hindamisel ja kontrollide planeerimisel võtta arvesse erakorraliste kontrollide tulemusi.

Maksetaotluste kontrolli käigus tuvastasid audiitorid järgmised puudused:

- koordinaatorid on kasutanud maksetaotluste²⁹ kontrollimiseks kaheksal juhul³⁰ aegunud kontroll-lehti. Maksetaotlused esitati vahemikus oktoober 2020 kuni veebruar 2021.
- Maksetaotluste kontroll-lehtede täitmisel ei ole kõikidele küsimustele vastatud või puuduvad viited kontrolliulatusetele või on I ja II kontrollitase vastanud kontrollküsimustele erinevalt:
 - Maksetaotluste³¹ kontrollimisel ei ole vastatud punktis 7 toodud küsimusele³², kontroll-lehe punkti 6 all on nõutud täitja nime ja kontrolli lõpetamise kuupäeva, mis võib põhjustada punkti 7 täitmise unustamist (eraldi leheküljel).
 - Maksetaotluse nr 62200 II tase on vastanud lehel "II KD kontroll" küsimusele nr 12³³ „ei“ ning I taseme kontrollija on vastanud „jah“. Audiitorite hinnangul tekib samade alusandmete korral erinevalt vastates kontrollitulemustest ebaselge kontrollijalg.
 - Koordinaator on kontrollinud maksetaotluste³⁴ andmete õigsust ja täielikkust vastavalt kontroll-lehele, kuid andmete kvaliteet sealjuures on puudulik³⁵. Märkuste lahtri mittetäitmisega jääb ebaselgeks, kas ja mida koordinaator kontrollis.

²⁷ SFOS-i kohapealse kontrolli lehe tähelepanekute alajaotuses on puudused kajastamata, samuti RTK seisukoht tähelepaneku aktsepteerimise kohta.

²⁸ *paikvaatluse nr 2014-2020.5.04.18-0300/02.12.2020 KL-i küsimuse 4.1.1 punktist a on kustunud lause: „Kas projekt vastab taotluse rahuldamise otsuses seatud eesmärgile?“. *paikvaatluse nr 2014-2020.2.04.16-0044/28.09.2020 KL-ilt on maha kustutatud allkirjade juurest järgmine lause: „Kinnitus antakse üldjuhul digitaalselt ja sellega kinnitatakse ühtlasi, et ollakse kontrollitava projekti suhtes erapooletu ja haldusmenetlusest (haldusmenetluse seadus § 10) taandamise asjaolusid ei esine“. Küsimuse 4.1.1 punktist a on kustunud lause: „Kas projekt vastab taotluse rahuldamise otsuses seatud eesmärgile?“. *paikvaatluse nr 2014-2020.9.02.18-0021/05.11.2020 KL-ilt on maha kustutatud allkirjade juurest järgmine lause: „Kinnitus antakse üldjuhul digitaalselt ja sellega kinnitatakse ühtlasi, et ollakse kontrollitava projekti suhtes erapooletu ja haldusmenetlusest (haldusmenetluse seadus § 10) taandamise asjaolusid ei esine“; kahel juhul on jäetud ühele küsimusele hinnang andmata; *paikvaatluse nr 2014-2020.2.04.16-0044/28.09.2020 KL-il puudub küsimuse nr 4.1.1 alapunktis a veerus "Kontrollija hinnang: jah/ei/ei kohaldu" vastus; *paikvaatluse nr 2014-2020.5.04.16-0058/25.05.2020 KL-il küsimuse 4.3 osas puudub hinnang jah/ei/ei kohaldu.

²⁹ Kokku on maksetaotluste kontrolli ulatuses 39 maksetaotlust.

³⁰ MT nr 69761 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-2043), MT nr 62273 (projekt nr 2014-2020.2.02.18-0067), MT nr 62706 (projekt nr 2014-2020.5.04.17-0206), MT nr 62946 (projekt nr 2014-2020.9.01.18-0076), MT nr 66341 (projekt nr 2014-2020.5.01.19-1183), MT nr 66916 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-1836), MT nr 69184 (projekt nr 2014-2020.12.01.19-0123), MT nr 61812 (projekt nr 2014-2020.9.01.18-0057).

³¹ MT nr 69751 (projekt nr 2014-2020.2.02.19-0283), MT nr 62273 (projekt nr 2014-2020.2.02.18-0067), MT nr 64938 (projekt nr 2014-2020.2.06.004005006.01.15-0001), MT nr 67187 (projekt nr 2014-2020.1.03.17-0056), MT nr 63000 (projekt nr 2014-2020.1.04.18-0111), MT nr 64704 (projekt nr 2014-2020.2.01.18-0057), MT nr 63880 (projekt nr 2014-2020.2.01.18-0036).

³² Omafinantseeringu ulatuses tasutud kuludokumentide alusel makstud toetuse aruande kontroll: 7.1 Omafinantseeringu ulatuses tasutud kuludokumentide alusel saadud toetust on kasutatud maksetaotluses toodud abikõlblike kulude tasumiseks. 7.2 Aruanne on esitatud õigeaegselt.

³³ Toetuse saaja on järginud hangete läbiviimise korda (sh asutusesiselt ja TATis/ meetme määramises kehtestatud korda) ja täidetud on riigihangete kontroll-leht.

³⁴ 69184, 65140, 62175, 63799, 61812, 63687, 62371, 63375

³⁵ Puudub selgus, milliste kuludokumentide osas koordinaator täpselt kontrolli teostas. Näiteks a) "Kontrollikoht: Raamatupidamise algdokumendid on vormistatud vastavalt raamatupidamiseseaduse § 7 sätestatud nõuetele." Kui vastus on „jah“, kuid märkuseid pole, siis jääb ebaselgeks, milliseid

- Maksetaotluse nr 63000 hanke nr 215264 kontrolli tulemusena on SFOS-i laetud vale hanke kontroll-leht ning maksetaotluse nr 62706 hanke nr 205169 kontroll-leht on jäetud SFOS-i lisamata.
- Maksetaotlus nr 69761 kulurea 1 osas ei ole SFOS-i sisestatud kuludokumendi kogusummat.
- Maksetaotluse nr 69751 kaks arvet on SFOS-i sisestatud ühe kulureana.
- Maksetaotluse nr 69751 valimi failis on valed summad, mis toovad kaasa arvutusvea. Audiitorite hinnangul on valimi moodustamisel tehtud vormiline viga, mis pole kaasa toonud kontrolli määra langemist allapoole nõutud taseme. Auditi käigus on korrektne valimi fail SFOS-i lisatud.
- Maksetaotluse nr 62200 rahvusvahelise hanke II taseme kohustuslik kontroll on enne makse teostamist tegemata. Auditeeritava selgituste alusel jäi hanke kontroll II tasemel ülemineku perioodi ja selle tõttu on osaliselt lähtunud SA Archimedes ja osaliselt RTK protseduuridest. Audiitorite hinnangul on tegemist üleminekuperioodi jääva kontrolliga ning I taseme hanke kontroll juba tuvastas rikkumise, mistõttu ei ole puuduse mõju oluline.
- Kolmel juhul ei ole SFOS-i märgitud riigiabi/VTA esinemist projektis. Auditi käigus on projektide³⁶ VTA kasutamine SFOS-i kantud.

Audiitorite hinnangul on eeltoodud juhtumite näol tegemist vormiliste andmekvaliteedi puudustega ning asjaolud ei ole kaasa toonud sisulisi kontrollinõrkuseid ega mitteabikõlblikke kulusid. Puudused, mida oli võimalik tagantjärele korrigeerida, on auditeeritav auditi käigus kõrvaldanud.

Soovitus:

Soovitame edaspidi tagada kohapealsete kontrollide ja maksetaotluste kontrollide läbiviimisest ja dokumenteerimisest terviklik kontrollijalg.

Soovitame kasutada kehtivaid kontroll-lehti ning tagada, et kõik vormil ettenähtud read oleksid täidetud.

Mittekohalduvate küsimuste korral kontroll-lehel või protokollis soovime anda vastav kinnitus ning küsimusi/kinnitusi vormilt mitte kustutada. Kustutamisel võib tekkida risk ka oluliste küsimuste/kinnituste eemaldamiseks, mille tõttu võivad jääda olulised aspektid kontrollimata ning see võib kaasa tuua mitteabikõlblike kulude väljamaksmise.

Soovitame edaspidi korrektse statistika ja kontrollijälje tagamiseks eristada erakorralised ja plaanilised kohapealsed kontrollid.

SFOS-i soovime lisada korrektsed kontroll-lehed ning sisestatavate andmete osas soovime edaspidi tagada vastavus protokollile ja kontroll-lehele, ebakõlad soovime dokumenteerida.

Soovitame ühtlase kvaliteedi tagamiseks lisada hanke tähelepanekud SFOS-i tagantjärele ka üleminekuprojektide osas.

raamatupidamise algdokumente kontrolliti. Näiteks b) "Kontrollikoht: MT-ga on esitatud kõik nõutavad dokumendid." Kui vastus on „jah”, kuid märkuseid pole, siis jääb ebaselgeks, milliste dokumentide esitamist kontrolliti. Näiteks c) Kontrollikoht juhul, kui kuluga seostus RH: "Hankija on igal hankel taganud läbipaistvuse ja kontrollitavuse, esitatud on kõik hanke läbiviimise dokumendid." Kui vastus on „jah”, kuid märkuseid pole, siis jääb ebaselgeks, milliste hankedokumentide esitamist kontrolliti.

³⁶ Projektid nr 2014-2020.5.01.20-2043, 2014-2020.5.01.19-1183, 2014-2020.5.01.20-1836.

Auditeeritava kommentaar:

Võtame arvesse audiitorite soovitusi ja räägime nõuded üle ning tagame, et igal kontrolli teostajal on teada, milliseid vorme kasutada ja kuidas SFOS-is kontrolle vormistada.

Märkus nr 2 – Maksete prognoosid on esitamata

Taotluse rahuldamise otsuse³⁷ järgi **makstakse toetus välja vastavalt toetuse saaja poolt esitatud maksete prognoosile ja maksetaotlustele** ning kooskõlas ühendmääruse 3. peatükis sätestatuga ning toetuse saaja esitab rakendusüksusele 10. detsembriks järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab toetuse saaja viieteistkümne tööpäeva jooksul arvates toetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

RTK töökorra järgi juhul, kui toetuse andmise tingimustes, taotluse rahuldamise otsuses või lepingus on ette nähtud maksete prognoosi esitamine, kontrollitakse, kas toetuse saaja on esitanud vastavalt määratud tähtajale maksete prognoosi projekti koordinaatorile SFOS-i kaudu ning maksete prognoos säilitatakse SFOS-is. Kui prognoos on esitamata, saadab projekti koordinaator toetuse saajale meeldetuletuse prognoosi esitamise nõude täitmiseks 5 tp jooksul tähtajast ja säilitab kirja SFOS-is.

Auditi toimingute käigus selgus, et SFOSi-is puuduvad TRO-des nõutud maksete prognoosid³⁸. Auditeeritav on selgitanud, et nimetatud juhtudel prognooside esitamist toetuse saajalt ei nõutud, maksete prognooside saatmine muutus vabatahtlikuks või küsiti neid RÜ poolt vastavalt vajadusele.

Soovitus:

Soovitame edaspidi lisada SFOS-i kõik maksete prognoosid, mis on toetuse andmise tingimustes, taotluse rahuldamise otsuses või lepingus ette nähtud. Kui tingimused on jäetud täitmata seoses tingimuste ebavajalikuks muutumisega, siis on audiitorid arvamusel, et tingimus tuleb taotluse rahuldamise otsuse või lepingu muudatusega välja võtta. Soovitame kaaluda tingimuse esitamise sõnastuse muutmist TRO-s ja esitada see edaspidi selliselt, et maksete prognooside esitamine tuleb tagada RÜ nõudmisel.

Auditeeritava kommentaar:

Kui toetuse andmise tingimustes ja toetuse rahastamise otsuses näeb kord ette, et toetuse saajal tuleb esitada järgmise perioodi maksete prognoos, siis peavad koordinaatorid seda jälgima, et see nõue oleks täidetud. 2014-2020 rakendamise perioodi alguses oli see nõue osade meetmete puhul valdav, aga ajapikku on nõuded muutunud ja maksete prognoosi esitamine ei ole kohustuslik.

³⁷ Meetme „Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt” toetuse taotluse rahuldamise 15.01.2018. a otsus nr 3-3.1/44 või meetme „Koolivõrgu korrastamine” tegevuse „Väikelahendused HEV õpilaste integreerimiseks tavakoolidesse” toetuse taotluse rahuldamise 8.10.2019. a otsus nr 3-3.1/256.

³⁸ MT nr 63000 (projekt nr 2014-2020.1.04.18-0111), MT nr 67187 (projekt nr 2014-2020.1.03.17-0056), MT nr 61890 (projekt nr 2014-2020.1.06.18-0081), MT nr 65565 (projekt nr 2014-2020.1.05.15-0003), MT nr 69065 (projekt nr 2014-2020.3.02.17-0083), MT nr 66873 (projekt nr 2014-2020.2.01.18-0084).

Märkus nr 3 – RTK töökorras, KAMIN juhendis ja toetuse andmise tingimustes esinevad ebatäpsused

Auditi toimingute käigus selgusid järgmised ebatäpsused RTK töökorras, KAMIN juhendis ja kontroll-lehtedel ning toetuse andmise tingimustes:

- RTK töökorra tegevuse p 3.2.3. „Tegevuste kohapealse kontrolli protsess“ alapunkti 3.13 järgi on järelevalve eksperdi tööülesande³⁹ tähtaeg 2 tööpäeva jooksul kontrolli teostamisest/puuduste kõrvaldamisest. Kuna talituse juhataja peab akti enne kinnitama, milleks on tal 3 tööpäeva, siis ei ole võimalik järelevalve eksperdil nimetatud ülesannet tähtaegselt täita.
- RTK töökorra tegevuse p 3.2.3. „Tegevuste kohapealse kontrolli protsess“ alapunkti 3.15 järgi on TAO riskijuhtimise ja järelevalve talituse juhataja tööülesanne kinnitada 5 tp jooksul analüüsi saamisest kontrollide analüüsi kokkuvõtte ja otsustada koostöös järelevalve riskieksperti ning teiste seotud talituse juhatajate ja TRO juhatajaga analüüsi muudatusvajadused. Vajadusel muudab TPK-d edastades info TPK koostajatele muudatuste sisseviimisega alustamiseks ja koostab muudatuste memo.

Vastavalt tööülesannet 2020. aastal töökorra järgi ei tehtud ning intervjuu käigus järelevalve riskiekspertiga selgus, et ka 2021. aastal täideti nimetatud tööülesannet teises vormis kui RTK töökord ette näeb.

Soovitame muuta RTK töökorda analüüsi täitmise osas. Kui tööülesanne tehakse ära teiste tegevuste raames, siis tuleb tegevus viia kooskõlla protseduuriga.

- SFOS-is märgitud maksuvõla kontroll kahe maksetaotluse⁴⁰ osas on toimunud päev hiljem, kui on ette nähtud TAT-i⁴¹ § 24 lõikes 14 - rakendusüksus ei maksa maksetaotluses märgitud toetuse summat, kui toetuse saajal on maksetaotluse esitamise hetkel maksu- või maksevõlg riigile koos intressiga suurem kui 100 eurot ja see on ajatamata. Kuna maksuvõla kontrolli on võimalik teostada ainult kontrollimise aja seisuga, siis tekib olukord, kus hilisema maksetaotluse sisestamise korral ei pruugi RÜ-l olla võimalik samal päeval kontrolli teostada.

Soovitame kaaluda TAT-i sõnastuse muutmist nt järgmises sõnastuses: „maksu- või maksevõla olemasolu kontrollitakse maksetaotluse menetlemise käigus“.

- Auditi käigus on tuvastatud erisused KAMIN juhendi lisa 1 ja kontroll-lehe „Maksetaotluse / ettemakse kasutamise aruande kontroll-leht“ vahel:
 - KAMIN juhendi lisa 1 toodud küsimused 6.1 kuni 6.6 ei kajastu meetme kontroll-lehel;
 - meetme kontroll-lehe lehel "III Lihts.kulude kontroll" puuduvad KAMIN juhendi lisa olevad küsimused 7 ja 8;
 - meetme kontroll-lehel puuduvad KAMIN juhendi lisa 1 lehel "Minikonkursside kontroll 2" olevad küsimused.

Auditeeritav on selgitanud, et antud RTK töökorra lisa 17 kinnitati 12. oktoobril 2020, 10. novembril 2020 muudeti KAMIN juhendi maksetaotluse kontroll-lehe vormi ja lisati täiendavad kontrollkohad (näiteks minikonkursside kontrolli nõuded). Tänapäevaks on RTK üle võtnud maksetaotluse kontroll-lehe vormi täiendavad KAMIN juhendi kontroll-lehe nõuded, sh minikonkursside nõuded. Kuivõrd veel 18.02.2021 esitatud maksetaotluse kontrollimiseks on kasutatud meetme maksetaotluse kontroll-lehe vormi, mis ei vastanud KAMIN juhendi maksetaotluse kontroll-lehe vormi, siis on tekkinud märgatav ajaline lõtk, mille

³⁹ Kui kontrolli raames puuduseid ei tuvastatud, lõpetab tööülesande JIRAs. Puudustega kohapealse kontrolli korral edastab pärast puuduste kõrvaldamist toetuse saajale teate menetluse lõpetamisest ja lõpetab tööülesande JIRAs.

⁴⁰ MT nr 66916 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-1836) ja MT nr 69761 (projekt nr 2014-2020.5.01.20-2043).

⁴¹ Väliskaubandus- ja ettevõtlusministri 28.08.2020. a „Starditoetus“ määrus.

vältel on kasutatud meetme kontroll-lehte, kust puuduvad osad KAMIN juhendis ette nähtud kontrollikohad. Soovitame edaspidi viia KAMIN juhendi nõuded ja kontroll-leht vastavusse esimesel võimalusel.

Soovitus:

Soovitame korrigeerida ebatäpsused RTK töökorras, KAMIN juhendis ja kontroll-lehtedel ning toetuse andmise tingimustes.

Auditeeritava kommentaar:

Võtame arvesse audiitori soovitusi ja võtame edaspidi KAMIN juhendi nõuded arvesse maksetaotluse kontroll-lehe täiendamiseks esimesel võimalusel. Samuti jälgime edaspidi TATide sõnastusi, et kontrollide teostamine oleks ajaliselt teostatav. Korrigeerime tuvastatud ebakõlad RTK töökorra tegevuse p 3.2.3. „Tegevuste kohapealse kontrolli protsess“ alapunktides hiljemalt 31.12.2021.

Soovitus rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg:

TAO riskijuhtimise ja järelevalve talituse juhataja Mairi Uusen täiendab töökorras protsessi p 3.2.3. „Tegevuste kohapealse kontrolli protsess“ hiljemalt 31.12.2021.

LISA 1 – Koondhinnang auditeeritava asutuse JKS-ile

Põhinõue	Kategooria I	Kategooria II	Kategooria III	Kategooria IV
Põhinõue 1: Ülesannete piisav lahusus ning piisavad süsteemid aruandluseks ja seireks juhtudel, kui vastutav asutus usaldab ülesannete täitmise teisele asutusele	X			
Põhinõue 4: Piisavad juhtimise kontrollitoimingud	X			
Põhinõue 5: Kasutusel on tõhus süsteem tagamaks, et kõiki kulude ja audititega seotud dokumente säilitatakse, et kindlustada piisav kontrollijalg	X			
Koondhinnang RTK kui RÜ JKS-ile	X			